

en Lov om Udjevning af Forffjellen mellem det uprivilegerede og privilegerede Hartkorn. Det er til første Behandling, Sagen foretages.

Den af Udvalget (Blechingberg, Thalbihjer, Holberg, Frich, Holst, Stampe og Schytte) afgivne Betænkning er saalydende:

Efterat det meget ærede Landsþthing havde overdraget til os at behandle det fra Folkeþthinget modtagne Forslag til den ovennævnte Lov, have vi taget denne Sag under Overveielse, og afgive herved vor Betænkning.

Blandt de fra Fortiden nedarvede Forhold, der have været skikkede til at opvække megen Utillfredshed, der have fremkaldt Splid imellem Borgerclasser, og ere brugte til at udsee Mistillid og Uvillie, erkende vi Uligheden imellem de forffjellige Slags Hartkorns Byrder at være af særdeles Betydning. Ligeledes er denne Ulighed til Hindrer for Selveiendoms Fremme paa de complete Godser. Statsvellet byder da at ophæve den omhandlede Forffjel, og Danmarks nærværende Forfatning tilsteder ingen Opsættelse; Fædrelandets Fremtids Lykke beroer paa, at Alle forene sig med Tillid og Belvillie om at kalde de bedste Kræfter til Virksomhed i Statens og Communernes Tjeneste uden Hensyn til Stand og Stilling. Men Nutid og Fremtid kunne ikke løsriives fra Fortiden uden Tilfsedættelse af Retfærdighed og Billighed, og den Stat, der krænker disse, ryster sin egen Grundvold. Derfor knyttede sig fra den Tid, da Landalmuens Driste om en Udjevning af Forffjellen imellem det privilegerede og uprivilegerede Hartkorn kom levende til Orde, dertil stadigt det Spørgsmaal, om og hvorvidt det kunde og burde stee uden en passende Godtgjørelse til de Skadelidende. Om det end ikke er muligt at gaae ind paa de meget forffjellige oprindelige Udkomster til de enkelte Eiendomme, der have privilegeret Hartkorn, saa er det dog iblandt Andet en bekjendt Sag, at Staten til visse Tider har foretaget Afhændelser af betydeligt Fordegods til Private, og ved at tilfge dem

den saakaldte „Frihed“ for Hovedgaardene har forffjaffet sig høiere Kjøbesummer; derved mindes man ydermere om, at man, ved at gjenneføre en almindelig Foranstaltning af den omhandlede Bestaendighed, bør fremgaae paa en Maade, der, om den end ikke i lige Grad kan svare til de enkelte Forholds Krav, dog ikke i det Hele kan siges at være uretfærdig og ubillig.

De Fortrin, som fra ældre Tider have været tilbeelte det privilegerede Hartkorn, dele sig i tvende Hovedclasser, nemlig deels Begunstigelser i communale Forhold, og deels Lettelser i de offentlige Byrder af Skatter m. v.

Hvad nu de førstnævnte angaaer, da har Forordningen af 13de Dec. 1793 § 26 udtalt den Grundsætning, at Enhver, som høfter Nytte af saadanne almeennyttige Foranstaltninger, bør bidrage til dem, og at altsaa ingen „Fordegods-eier eller Besidder i den Henseende bør kunne henskylde sig „under noget Privilegium“; og samme Anskuelse laa til Grund for Plac. 14de Juli 1819. Naar nu en ny Lov gaaer ud paa at gjenneføre, hvad den ældre Lovgivning erkjendte at følge af de communale Byrders Natur, og at være berettiget, men alligevel ikkun ufuldstændigt havde gjort gjældende, uden at den nye Lov i den Anledning indrømmer noget Bederlag, saa have vi Intet at erindre derimod. Vel er den nye Byrde, der forsaavidt paalægges, ingenlunde ringe; men Ingen, der har erhvervet Hovedgaardsjord, har havt lovhjemlet Grund til at vente, at dette Slags Begunstigelser vilde blive uberørte af tilkommende Love, men tværtimod havt Anledning til at være forberedt paa det Modsatte.

Paa den anden Side har Forffjellen i Henseende til de communale Byrder uophørlig ladet Besidderne af det uprivilegerede Hartkorn føle Uligheden, og været en stadig Kilde til Misforhold.